

HALACHIC AND HASHKAFIC ISSUES IN CONTEMPORARY SOCIETY

SERIES 3: 10 - CHANUKAH: A CELEBRATION OF THE POWER OF TORAH OU ISRAEL/BEIT KNESSET HANASI - WINTER 2024/25

A] CHANUKAH AND THE GEVURAH TO MAINTAIN TORAH LEARNING

1. בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו כשעמדו מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך

תפילת 'על הניסים'

Chazal stress that the battle of the Chashmonayim was to prevent the 'forgetting' of Torah.

2. (ז) ויהי בראותם את מחנה האויבים, ויאמרו הנה אנחנו יוצאים במתי מעט ונפשנו יבשה מבלי אוכל, ואיך נעמוד לפני החיל הנורא הזה? (ח) ויען יהודה ויאמר: היד ה' תקצר לתת רבים ביד מעטים ואם יש מעצור לו להושיע ברב או במעט? (ט) הן לה' התשועה, ורוב חיל לא ימלט. (כ) הם בוטחים על המונס ועל רוב חילם להשמידנו עם נשינו וטפנו ולבז את שללינו. (כא) ואנחנו נעמוד על נפשנו להילחם בעד חיינו ותורתנו. (כב) לכן אל תיראון ואל תעצרון מפניהם, כי השמד ישמידם ה' לעינינו.

ספר מכבים א' פרק ג' יז-כב

In the Book of Maccabees, Yehuda HaMaccabee is clear when urging his troops to have courage in the face of battle that the war is not only to save their lives and those of their families, but to ensure their continued ability to keep Torah.

3. אמר ריש לקיש אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר (במדבר יט:יד) זאת התנוה אדם כי יקמות באהל

שבת פג:

Chazal apply this courage to the central endeavor of Torah learning which cannot be achieved by the half-hearted.

4. והיה שם אחד איש לץ לב רע ובליעל ואלעזר בן פועירה שמו. ויאמר אלעזר בן פועירה לינאי המלך: ינאי המלך, לבם של פרושים עליך! ומה אעשה? אם אתה שומע לעצתי רומסם. ותורה מה תהא עליה? הרי כרוכה ומונחת בקרן זוית, כל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד. אמר רב נחמן בר יצחק: מיד נזרקה בו אפיקורסות, דהוה ליה למימר: תינח תורה שבכתב, תורה שבעל פה מאי? מיד ותוצץ הרעה על ידי אלעזר בן פועירה, ויהרגו כל חכמי ישראל, והיה העולם משתומם עד שבא שמעון בן שטח והחזיר את התורה ליושנה.

קידושין סו.

Chazal understood that a major platform of the battle of Hellenism against Torah was focused on the destruction of the Oral Torah - Torah Shebe'al Peh. The Written Torah could ostensibly be accessed without the need for rabbinic interpretation, especially due to the translation of the Torah into Greek.

5. ועי' תורה שבעל פה שהיא בפה האדם והתורה היא עמו לגמרי ואינו על הקלף כתובה ... בפני עצמו רק היא עומדת באדם ולכן לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה שנאמר ע"פ הדברים האלא כרתי אתך ברית (גיטין ס:). ודבר זה הוא הברית והחיבור שמחבר שני דברים יחד - נותן הברית והמקבל הברית, לא התורה שבכתב שהיא אינו עומדת באדם.

מהר"ל תפארת ישראל פ' סח

The Maharal focuses in this chapter of Tiferet Yisrael on the centrality of the Oral Torah, which is an integral part of the person learning and thus directly bonds God as the Giver of Torah with the human being who is receiving it.

6. כי בודאי יותר היה ראוי התורה שתהיה בכתב, כי לא יבא שכחה בזה. רק שהיה ראוי שתהיה תורה שבעל פה גם כן בכתב, כמו שאמר משה. ועל זה השיב, כי צריך שתהיה כאן תורה שבעל פה, שתהיה התורה מאורסת לישראל, לכך צריך שתהיה התורה בעל פה, ואי אפשר זולת זה.

שם

The importance of this direct bond of the Oral Torah even outweighs the dangers of 'shichecha' - forgetting the Torah, which is clearly a much greater danger with Torah Shebe'al Peh.

7. רבי דוסיתאי ברבי ינאי משום רבי מאיר אומר - כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו, שנאמר (דברים ד:ט) רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראוי עיניך.

אבות ג'ח

Chazal state in Pirkei Avot that forgetting Torah is so serious as to be tantamount to being mortally guilty! Rav Chaim of Volozhin ruled that the extreme seriousness of this prohibition only applies to Oral Torah which is not written down.¹

B] PROPHECY AND THE HALACHIC PROCESS

The Second Temple Period is seen by Chazal as a time of crucial transition² - from a connection to God through prophecy to one through halachah. In this shiur we will focus on some of the key sources and, in particular, how they connect with Chanukah.

8. (1) משה קבל תורה מסיני, ומסרה (2) ליהושע, ויהושע (3) לזקנים, וזקנים (4) לנביאים, ונביאים מסרוה (5) לאנשי כנסת הגדולה (6) שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה (7) אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק (8) יוסי בן יועזר איש צרדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מהם (9) יהושע בן פרחיה ונתאי הארכלי קבלו מהם (10) יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם (11) שמעיה ואבטליון קבלו מהם (12) הלל ושמאי קבלו מהם.

אבות א'א

The first Mishna in Pirkei Avot teaches that the Mesorah was passed down from Moshe to Yehoshua and on through the generations to the end of the Second Temple period. In the middle of the Second Temple period began the dominance of the Tannaim - the authors of what would become the Mishnah.

1.	Moshe Rabbeinu	Special prophecy - Torah Min HaShamayim
2.	Yehoshua	Regular prophecy - Lo Bashamayim Hi
3.	Zekeinim	Judges
4.	Nevi'im	Prophets - but in which capacity?
5.	Anshei Knesset HaGedolah	c. 370-312 BCE - Ezra/ Great Sanhedrin of 120 • Tanach is closed • 2nd Temple constructed • Purim story - 353 BCE
6.	Shimon Hatzadik	(c300 BCE?)
7.	Antigonus of Socho	(c200 BCE) • Greek Era • Meeting with Alexander the Great? • Septuagint - translation of Tanach into Greek: 245 BCE • Emergence of the Sadduces
8.	Yosei ben Yoezer and Yosei ben Yochanon	(c160 BCE)
9.	Yehoshua ben Prachya and Nitai of Arbel	(c130 BCE)
10.	Yehuda ben Tabai and Shimon ben Shetach	(c80 BCE)
11.	Shemaya and Avtalyon	(c50 BCE) • Yosei ben Yoezer executed by Greeks and Hellenists • Chanukah Story (140 BCE) and Hasmonean Dynasty • Alexander Yannai/ Shlomo Tzion Hamalka • Jewish Civil War between Hyrcanus and Aristobolus • Romans conquer Jerusalem under Pompey - 63 BCE
12.	Hillel and Shammai	(c10 BCE) • King Herod - 35 BCE

9. כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעננים ואל קסמים ישמעו ואתה לא כן נתן לך ה' אלקיך: נביא מקרבך מאחידך כמני יקים לך ה' אלקיך אלו תשמעו: ככל אשר שאלת מעם ה' אלקיך בחורב ביום הקהל לא אמר לא אסף לשמע את קול ה' אלקי ואת האש הגדלה הזאת לא אראה עוד ולא אמות: ויאמר ה' אלי היטיבו אשר דברו: נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצוו: והיה האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי אנכי אדרש מעמו:

דברים יח:יד-יט

The Torah sees the future role of the Navi to guide the Jewish people and instructs the people to listen to the Nevi'im.

1. ראיתי דבר חדש מהגר"ז הלוי, שכתב הכתר ראש (אות ס"ז) בשם הגר"ח מוואלאזין, וז"ל: "בענין שוכח דבר אחד ממשנתו, זה קאי על הראשונים שלמדו בעל פה", עכ"ל. ובאר בחדושי מרן ר"ז הלוי על התורה (פרשת ואתחנן, על הכתוב "והיו הדברים האלה") שעיקר האיסור שלא לשכח דבר אחד מן התורה קאי דוקא על התורה שבעל פה הנמסרת מדור לדור, מרב לתלמיד פה אל פה, כדי שלא תשתכח. אבל אחר שכבר נכתב התלמוד, ונפסקה הקבלה של תורה שבעל פה איש מפי איש, שוב אין זה בכלל 'שוכח דבר' אחד ממשנתו, ע"כ. אכן בשו"ע הרב מבואר דלא כדברי הגר"ח. ויש לבאר שחלקו בגדר האיסור לשכוח דבר אחד מן התורה, האם הוא על הגברא - שלא ישכח, או על התורה גופה, שאנו נוהרים שלא לשכוח את התורה באופן שתפסק מסירת התורה. שמדברי הגר"ז מבואר, דזהו איסור על הגברא, שלא ישכח דבר אחד מן התורה, ולכן איסור זה נוהג תיכף כששכח דבר אחד ממשנתו, אע"פ שיכול לחזור ללמודו פעם שניה. ולהכי פשיטא ליה, דלא ישתנה איסור זה בשנינו הדורות. אולם הגר"ח ס"ל, שכל האיסור הוא שלא לשכח את התורה באופן שתפסק מסירת התורה, ולפיכך פשיטא ליה דאיסור זה נאמר דוקא על הדורות הראשונים שלמדו בעל פה, שאם שוכח דבר אחד ממשנתו לא יוכל להעביר לתלמידו את כל מה שקיבל מרבו. אבל אחר שכתבה תורה שבע"פ, אף אם ישכח דבר אחד ממשנתו אין התורה משתכחת, שהרי יכול הוא לעיין בספרים, לפיכך אין בזה איסור. <https://outorah.org/p/27272/>

2. For possible comparisons with the academic suggestion of an 'Axial Age' at around this time in human history see https://en.wikipedia.org/wiki/Axial_Age and references there..

10. והנער שמואל מִשָּׁרַת אֶת ה' לִפְנֵי עָלִי וְדָבַר ה' הָיָה יָקָר בַּיָּמִים הָהֵם אֵין חֲזוֹן נִפְרָץ.

שמואל א' ג'א

Nevertheless, nevuah was very scarce in the few hundred years following the death of Moshe.

11. תנו רבנן: ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל, ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה, חוץ ממקרא מגילה.

מגילה יד.

Eventually, nevuah became more widespread but Chazal point out that the Neviim did not add to the Torah.

12. הרבה נביאים עמדו להם לישראל - כפלים כיוצאי מצרים. אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה - לא נכתבה.

מגילה יד.

In fact, at the peak of the prophetic period, there were thousands of prophets. We have recorded in Tanach the prophecies which are relevant to all generations. What were the other prophets doing?

B1] RAMBAM - PROPHECY MAY NEVER BE USED IN THE HALACHIC PROCESS

13. ודע, שהנבואה לא תועיל בעיון בפירושי התורה ולמידת הדינים ב"ג מדות, אלא מה שיעשה יהושע ופינחס בעיני העיון והדין הוא מה שיעשה רבינא ורב אשי.

הקדמת הרמב"ם למשנה

The Rambam's position is that prophecy may **not** be used as a means to **derive** halachah³.

14. ואין הבדל בין שיוסיף ויגרע במקראות או שיוסיף ויגרע בפירוש המקובל או שישנה בקבלה איזה שינוי שיהיה אע"פ שפשטי הכתובים מסייעים אותו ויחס דבר זה לנבואה ויאמר שה' אמר לי **גם זה יומת בחנק לפי שהוא נביא שקר** ויחס לה' מה שלא אמר לו. וגם בזה אין לחוש לאות או מופת. לפי שהנביא שהפליא את כל באי העולם במופתיו ונתן לה' בלבינו אמתותיו והאמונה בו כמו שהבטיח לו ה' בכך באמרו וגם כך יאמינו לעולם, כבר הודיענו על פי ה' שלא תבוא מאת ה' שום תורה זולת זו, והוא אמרו **לא בשמים היא** ולפיכך אמרו ע"ה אין נביא רשאי לחדש דבר מעתה.

הקדמת הרמב"ם למשנה

Furthermore, a Navi who attempts to use his or her powers of prophecy⁴ to decide on halachic matters is considered a false Prophet and is liable to the the death penalty!

B2] THE KUZARI - ONGOING REVELATION OF HALACHAH THROUGH PROPHECY

15. מ. אמר הכוזרי: איך יתכן זה עם לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו. **מא.** אמר החבר: לא נאמר זה אלא להמון, כדי שלא יחדשו משכלם ויתחכמו מדעתם ויקבעו לעצמם תורות מהקשתם כמו שעושים הקראים. ומהיר לשמוע מן הנביאים אחרי משה ומן הכהנים והשופטים, כמו שאמר בנביא: (דברים יח:) **נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך וגו'** ... והיה מאמרו: (דברים ד:) **לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם על מה שצויתי אתכם על ידי משה ועל ידי נביא מקרבך מאחריך** ...

ספר הכוזרי מאמר ג אות מ-מא

The Kuzari's position is that the prohibition to add to the Torah did NOT apply to prophecy. As such, a bona fide Navi was able to contribute to the halachic process. In that sense the process of revelation which began at Sinai was ongoing.

16. שיטת הכוזרי היא שהנבואה ורוח הקודש מסייע להוראה, דלא כדברי הרמב"ם שמחלקם ...

איגרות הראי"ה ב' עמ' קא

Rav Kook confirms this understanding of the Kuzari.

3. An important exception to this is that a Navi IS allowed to make a *hora'at sha'ah* - a temporary dispensation to break even a Torah law provided this is not instituted on a permanent basis. A classic example is Eliyahu on Har Carmel, where he permitted bringing a sacrifice outside the Temple. Nevertheless, in a regular halachic debate, they carry NO more weight than a talmid chacham, even were they to be as great as Eliyahu Hanavi.

4. The expression *teku* appears hundreds of times in the writings of Chazal. It indicates that the matter has been ruled halachically as a 'safek' which cannot be resolved (with certain halachic implications). The expression *teku*, which literally means 'let it stand' has traditionally been translated as an acrostic for קושיית ואבעיית ותשבי יתיר - the Tishbi (Eliyahu) will [in future] resolve difficulties and questions. 'Tishbi' is a reference to Eliyahu in his halachic capacity as a Rav. Only in such a capacity may he resolve halachic problems. (See Tosefot Yom Tov Mishna Eduyot end of Chap 8). However, when there is a question of fact (as opposed to law) which must wait for Eliyahu to resolve, he is always referred to as Eliyahu (in his prophetic capacity). See Bava Metzta 3a as to unidentifiable lost property which must be set aside until Eliyahu HaNavi can determine who it belongs to.

17. (יט) אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר ה' אֶל־כָּל־קְהִלָּתְכֶם בְּהָר מִתֵּן הָאֵשׁ הָעֶנָן וְהָעֶרְפֶּל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסַף ...

דברים היט

The 'voice' of Sinai is described as a great voice which 'lo yasaf'.

18. (יט) ולא יסף - מתרגמין 'ולא פסק', כי קולו חזק וקיים לעולם. דבר אחר ולא יסף 'לא חוסף' לבראות צאותו פומצי

רש"י שם

Rashi gives two opposite explanations - (i) the voice of Sinai continued and expanded after Sinai; (ii) it was a one-off revelation which did not continue, at least not in the same manner.

19. משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה

משנה אבות פרק א משנה א

The chain of transmission runs through the Prophets.

20. ... דדוחק הוא לומר שרק במקרה הייתה המסורת על ידי נביאים, ובאמת לא פעלה כלום הנבואה בזה ...

איגרות הרא"ה א, עמ' כג

Rav Kook notes that it is far-fetched to say that prophecy had no input into the mesorah of Torah She Be'al Peh.

21. All the days of the prophets there was no need to obey the Sages. It seems likely that, even though it is true that there is no place for prophecy as far as the study and knowledge of Torah, as it is written "[The Torah] is not in Heaven" etc [this rule] applies to knowledge of the laws of the Torah and its general rules, but there is ample room [for knowledge acquired by means of] prophecy [as far as] the details of their performance at any particular time, as Maimonides describes at length in his Introduction to the Commentary on the Mishna: as a temporary expedient the prophet has the power to suspend the commandments of the Torah

Rav Tzadok HaCohen, Zikaron Larishonim 8-12⁵

22. It goes without saying that in doubtful instances they [the people and the Sages] were required to obey the prophet, and many prophets arose [in] Israel [to] command action in particular situations. Therefore the general leadership of the[se] generations was in the hands of the prophets, who were the leaders of the[se] generations as far as the affairs of [each] generation [were concerned]

Rav Tzadok HaCohen, Zikaron Larishonim 11

C] THE END OF PROPHECY

23. וחגי זכריה ומלאכי סוף נביאים הוו

בבא בתרא יד:

Chagai, Zechariah and Melachi were the last of the prophets.

24. אמר רב נחמן: מלאכי זה מרדכי, ולמה נקרא שמו מלאכי - שהיה משנה למלך.

מגילה טו.

Malachi is also identified by Chazal with Mordechai!

25. (תהלים כבא) לְמַנְצָתָם עַל־אֵילַת הַשָּׁחַר אמר רב אסי: למה נמשלה אסתר לשחר? לומר לך: מה שחר סוף כל הלילה - אף אסתר סוף כל הנסים. והא איכא חנוכה! - נִיתְּנָה לְכַתּוּב קֵא אֲמַרִּינָן.

יומא כט.

Purim was the end of all miracles that could be included in Tanach. Chanukah was a different type of miracle, which could not be part of an age of prophecy.

5. Translation by Rabbi Yaakov Elman. See R. Tzadok HaKohen On The History of Halakha, Tradition 21(4) p1 Fall 1985. See <https://traditiononline.org/r-zadok-hakohen-on-the-history-of-halakha/>

26. וְעָמַד מֶלֶךְ גָּבוֹר וּמִשָּׁל מִמֶּשֶׁל רַב וְעָשָׂה כְּרָצוֹנוֹ: ... (דניאל יא:ג) הוּא אֱלֹכְסַנְדְּרוֹס מִקְדּוֹן שְׁמֶלֶךְ י"ב שָׁנָה. עַד כָּאן הִיוּ הַנְּבִיאִים מִתְּנַבְּאִים בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ. מִכָּאן וְאִילָךְ (מִשְׁלֵי כ"ז) קֵט אֲזִנָּךְ וְשָׁמַע דְּבָרֵי חֲכָמִים

סדר עולם רבה פרק ל

Fascinatingly. Seder Olam Rabba places a specific date on the very end of prophecy - the reign of Alexander the Great.

D] THE SECOND TEMPLE & THE PARADIGM SHIFT OF PROPHET TO SAGE

D1] PURIM AND THE RENEWED ACCEPTANCE OF TORAH

27. (שמות י"ט) וַיִּתְּצֻבּוּ בַתְּחִיתִית הַהִר - אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם אמר רבא: אף על פי כן, הדור קבלוה בימי אחשוורוש. דכתיב (אסתר ט) קִימוּ וּקְבְּלוּ הַיְּהוּדִים, קִימוּ מִה שֶׁקִּיבְלוּ כִּבְר

שבת פח.

The Jewish People's acceptance of Torah at Sinai was to some degree forced. Only later in the time of Purim were they able to accept it willingly.

28. ולא קבלו ישראל את התורה עד שכפה עליהם הקב"ה את ההר כגיגית שנאמר וַיִּתְּצֻבּוּ בַתְּחִיתִית הַהִר (שמות י"ט). ואמר רב דימי בר חמא א"ל הקב"ה לישראל - אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. ואם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה ענו כלם ואמרו נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע, מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט. אלא אמר להן על התורה שבע"פ שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאול קנאתה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו שנא' ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך (דברים ו') ...

מדרש תנחומא פרשת נח סימן ג

Chazal explain that the people accepted the Written Torah willingly - נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע - but the Oral Torah, which requires so much more effort, love and commitment, was far less popular. It was only later in the Second Temple period that the Jewish people really connected with the Oral Law.

29. ... התחלת תורה שבעל פה היה בבית שני מאנשי כנסת הגדולה שהם מייסדי הבית. הם יסדו גם כן התורה שבעל פה כמו שאמרו בירושלמי דשקלים (ריש פרק ה הלכה א). ובימי מרדכי דקימו מה שקיבלו כבר שחזרו לקבל התורה מאהבה שלא על ידי כפיית הר כגיגית כמו שאמרו ז"ל (שבת פח). אִזּוּ זָכוּ לַכֶּךְ. כי עיקר הכפיית הר היה על תורה שבעל פה כמו שאמרו בתנחומא (פרשת נח ג) וכל זמן שלא קיבלוה מרצונם לא נמסרה עדיין להם לגמרי והיו מתנהגים על פי נביאים הכל בכתב מיד ה'.

ר' צדוק הכהן - רסיסי לילה - אות נו

Rav Tzadok HaKohen of Lublin clearly understands that the effective beginning of structured Oral Law as we know it today was the start of the Second Temple period. Until then the people were guided in halachah by the Nevi'im. He sees a clear path from Prophecy through Purim to halachah as we know it today.

D2] CHANUKAH AND THE FULL PROMINENCE OF RABBINIC AUTHORITY

30. אמר רב חייא בר אשי אמר רב: המדליק נר של חנוכה צריך לברך מאי מברך? מברך 'אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה'. והיכן צונו? רב אויא אמר: (דברים יז) מֵאֵל תִּסּוּר. רב נחמיה אמר: (דברים לב) שָׁאֵל אֲבִיךָ וַיַּגִּדְךָ זִקְנֶיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ

שבת כג.

Chazal ask how we can say that God commanded us to light Chanukah candles when this halachah originated more than a thousand years after Sinai! They explain that the root of Rabbinic authority comes from the Torah itself, specifically the mitzva of Lo Tasur. This anchoring of rabbinic law in the Torah itself is deeply connected with Chanukah.⁶

• The structuring, conceptualization and categorization of Oral Law is also an important application of 'Gevurah' in the sense of the imposition of boundaries and limits on a creative and organic process to enable it to remain effective and productive.

6. Rav Kook (Meorot HaRayah, Chanukah p.49) sees these two verses as having two different focuses. Lo Tasur is directed at the present - to instruct us to see the Rabbinic halachic process as fundamental and central to our lives. Sha'al Avicha is to connect us with the mesorah and process of Rabbinic tradition of the past.

E] THE RABBI IS EVEN GREATER THAN THE PROPHET - CHACHAM ADIF MINAVI

31. אמר רבי אבדימי דמן חיפה: מיום שחרב בית המקדש ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לחכמים. אטו חכם לאו נביא הוא? הכי קאמר - אע"פ שניטלה מן הנביאים, מן החכמים לא ניטלה. אמר אמימר - **וחכם עדיף מנביא**.

בבא בתרא יב.

Chazal state that when prophecy ceased after the end of the First Temple, the Chachamim remained as an even greater spiritual force. In indeed, the Rabbis were greater than the Nevi'im!

32. דברים שלא נגלו למשה נגלו לר"ע וחביריו:

במדבר רבה פרשת חקת פרשה יט סימן ו

The Midrash even states that matters NOT revealed to Moshe WERE revealed to Rabbi Akiva.

33. כל תיקוני דנביאין מלבר - בגופא, באברים דגופא. מארי דחכמה אינון מלגאו - במוחא. ובגין דא - **חכם עדיף מנביא**.

תיקוני הזוהר עה.

The Zohar explains that the status of Chacham is more internal, and perhaps integral, to the person than that of Navi.

34. וזה מה שאמרו במנחות (כט:): דמשה רבינו ע"ה לא הבין דברי רבי עקיבא. ובמדרש רבה (חקת יט: ו) דראתה עינו של רבי עקיבא מה שלא ראה משה רבינו ע"ה. ואף דלא קם כמוהו היינו מצד השגתו דרך ראייה ולו נתגלה גם כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, ואפילו מה שרבי עקיבא עתיד לחדש! אלא **שהכל היה התגלות נבואה דרך ראייה ולא דרך השגה שכלית**...

רסיסי לילה אות נו

Rav Tzadok HaCohen of Lublin explains that Moshe was certainly the greatest prophet, but R. Akiva learnt Torah in a different way - based in logic and intellect, not in prophecy⁷.

35. ועל דרך שאמרו (בבא בתרא יב.) חכם עדיף מנביא, והוא השגת רוח הקודש של חכמים שמהם לא ניטלה נבואה כדאיתא שם, וכמו שאיתא בחידושי הרמב"ן. והיא מדריגה יותר קטנה הרבה מנבואה ועם כל זה היא עדיפה. והיינו שיכולים להשיג בה ועל ידה השגת גבוהות יותר וכמו שאיתא (במדרש רבה חקת) על פסוק (איוב כח:ו) **וְכָל-יָקָר רֵאיוֹתָ עֵינֶיךָ** - דדברים שלא נגלו משה רבינו ע"ה נגלו לר' **עקיבא וחביריו**. כי כל שהשגה קטנה באיכות היא גדולה יותר בכמות. **וְכִי-אֶשָׁב בְּחַשְׁדִּי** (מזכיר זח) דייקא אז **ה' אֶלֹהִי**. שיוכל להשיג אור ה' ממש מה שאי אפשר להשיג מצד הבהירות והאור שבהתגלות הלב, דאי אפשר להשיג דתוקף האור מכהה עיני הלב. אבל היושב בחושך הוא יכול לראות מה שבמקום האור מרחוק דאצלו אין האור חזק כל כך.

ספר פרי צדיק מאמר קדושת שבת - מאמר ז

Rav Tzadok goes on to explain that this applies to Chazal generally. Although their level was far lower than that of Moshe, this in fact enabled them to see further.

36. כידוע דכל דבר שכבר היה אחד שהרגיש בירור אור זה על בוריו כבר נפתח שער אותו האור בעולם. והוא פתוח אחר כך לכל דזה כל ענין עסק הדורות שקבע השם יתברך אף על פי שהם מתקטנים והולכים. לפי שכל האורות שנפתחים בכל דור ודור על ידי אנשי סגולה מחכמי ישראל אין נסתמים עוד והם פתוחים לעולם ונעשים הלכות קבועות לכל ישראל. ולפיכך **אף על פי שדורות אחרונים קטנים מכל מקום יש להם מעלה זו דננס על גבי ענק**. כי כבר פתוחים לפנייהם כל שערים שפתחו קדמונים והם מחדשים והולכים לפתוח שערים אחרים. אף על פי שהם קטנים מאד מכל מקום הם במעמקים יותר. כי הם כבר עברו שער בנפשם שנפתח לראשונים

ספר רסיסי לילה - אות יג

Rav Tzadok also employs the famous metaphor of later generations being dwarves on the shoulders of giants⁸. Each generation leaves behind its achievements and discoveries so that future generations, even if smaller as individuals, can build on these to achieve far more⁹.

• Consider also the symbolism of wine (Purim) and olive oil (Chanukah) both of which, through the intervention of human activity, achieve higher level of kedusha (and thus a higher berachah¹⁰) than their original natural fruit. So too the Torah, through the interpretation of the Rabbis, achieves an even higher level of kedushah than the original given by God.

7. I heard from R. Akiva Tatz that Shimon HaTzadik (the first generation after prophecy) is named for the root of shemiya - hearing, in contrast to prophecy, which is chazon - seeing. Seeing has an objective clarity whereas hearing is far more contextual and subjective.

8. For the history of this expression in Torah thought and beyond see *Dwarfs on the Shoulders of Giants*, Rabbi Shnayer Z. Leiman, Tradition 27:3 p90, available at http://www.leimanlibrary.com/texts_of_publications/60.%20Dwarfs%20on%20the%20Shoulders%20of%20Giants.pdf

9. See also Rav Kook's crucial piece - 'Chacham Adif MiNavi' - Orot, Zironim 2.

10. The berachah on grapes is העץ and on wine is a higher level of הגפן, even though the berachah on juice extracted from fruit normally decreases in kedushah to להכל. With olives, Chazal suggest that the berachah on olive oil (when eaten on its own as a food, rather than a medication) should be elevated to היות פרי הית. But since this would be confusing (since 'zayit' is the name for both the tree and the fruit) the berachah remains העץ but does not decrease to להכל.

167-37 BCE

The Hasmonean Dynasty

Mattathias, the Hasmonean

166 B.C. Rebellion against Antiochus who strove to compel the Jews to give up their faith.

John
Killed in battle 142.

Judah, the Maccabee
141-136. Most renowned of Mattathias's sons. Conquered Jerusalem rededicated the Temple.

Elazar
Killed in battle 143.

Jonathan
140-143. Warrior and diplomat - expanded the Jewish territory.

Simon

141-135. Prince and High Priest. established a strong rule of Jews in Eretz Israel.

John Hyrcanus

135-104. Eretz Israel in his days extended to the boundaries of the Kingdom established by Solomon.

Alexander Jannai
103-76

Judah Aristobulus
104-103. The first Hasmonean King.

Salome Alexandra

76-67. Ruled wisely and established peace in her realm.

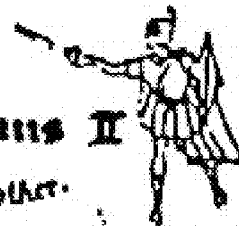
Civil War

67-63

Aristobulus II

The Roman Empire gradually incorporates the Hasmonean Kingdom during period that Royal brothers fight each other.

Hyrcanus II
63-40

Mattathias Antigonus

40-37. The last of the Hasmonean kings.

Alexander II

Alexandra

Herod

Mariamne

The last Hasmonean Princess was executed by her husband King Herod the Great, the Idumean, 30.